

СЕКЦІЯ 1. ІНФОРМАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНІВ, ПІДПРИЄМСТВ ТА БІЗНЕСУ

Місце «великих даних» в структурі національного багатства

Роман Пашковський

аспірант,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

ORCID: 0009-0003-6676-2446

«Великі дані», як підхід до аналізу і прогнозування в статистиці, існують вже щонайменше десятиліття. Саму концепцію було сформульовано ще в 2001 році консультаційною компанією Gartner, після чого ще десять років знадобилося, щоби дати означення цьому явищу (інформаційні активи, що характеризуються великим обсягом, швидкістю і/абомінливістю, та вимагають нових форм обробки [1]).

За цей час було багато успішних кейсів використання «великих даних», зокрема в проведенні політичних кампаній, у сфері клієнтського обслуговування, у сфері банкінгу тощо. Згідно з прогнозами [2] слід очікувати на зростання ролі великих даних у транспортній галузі, телекомунікаціях, торгівлі, галузях виробництва в міру їх наближення до Промисловості 4.0. Особливий інтерес викликає застосування «великих даних» у сфері публічного управління де очікуємо, що вони дозволять на новому технологічному рівні забезпечувати всі види безпеки громадян [4].

Не зважаючи на дискусії та ряд питань, пов'язаних із використанням «великих даних» [5], можна говорити про те, що цей підхід має фундаментальний вплив на всі сфери економіки, доповнюючи статистичні методи прогнозування, покращуючи процес прийняття рішень, створюючи додаткову вартість продуктів та послуг.

Цей вплив настільки суттєвий, що в науковому дискурсі виникла метафора про те, що дані в новітній економіці є тим самим, що й нафта в економіці минулого сторіччя (це порівняння приписують математику Клайву Гамбі [6]). Оскільки ми в цілому погоджуємось із цим твердженням, то перед нами постає питання - якщо «великі дані» - це ресурс, схожий на нафту, то яке місце він займає у структурі національного багатства?

Нам не вдалося знайти відповідь на це запитання в проаналізованих роботах, оскільки явище «великих даних» рідко розглядається саме як економічна категорія, а не як статистичний інструмент.

Очевидно, що «великі дані» належать до нефінансових активів. Також не викликає складнощів віднесення їх до нематеріальних активів. У процесі подальшої класифікації ми стикаємося з дуальною природою цього явища, а отже з неможливістю однозначного визначення його місця в структурі національного багатства в рамках традиційного погляду на неї.

Якщо розглядати дані в необробленому вигляді, то дійсно виникає думка

про подібність до нафти. Ми б могли тоді помістити «великі дані» в категорію невироблених нематеріальних активів. У тому сенсі, що продукування даних не потребує виробництва, а лише засобів їх збору (давачів, сенсорів, NFC модулів, GPS-трекерів тощо). Але чи обмежується поняття «великих даних» лише власне даними?

Загальний консенсус стверджує, що ні, не обмежується. Явище «великих даних» неможливо розглядати окремо від алгоритмів, методології, операцій і технічних засобів, які дозволяють отримати з них необхідну інформацію[5]. Без цих додаткових засобів обробки, а також без спеціалістів, що володіють методами роботи з «великими даними», ми будемо немов в'язні з притчі Платона про печеру, які вимушені спостерігати тіні на стіні, і робити з них висновки про навколишній світ, постійно помиляючись щодо справжньої суті явищ [7].

Враховуючи аспект обробки й аналізу, «великі дані» в структурі національного багатства можна також помістити в категорію вироблених активів, а саме до нематеріального основного капіталу.

На нашу думку, термін «датафікація» можна використовувати в широкому розумінні на позначення і процесу зростання обсягу даних, що продукуються різними галузями економіки, і спроможностей та зацікавленості в обробці цих даних задля досягнення економічних цілей, тобто об'єднуючи обидва аспекти «великих даних», розглянутих вище.

Сподіваємось, у майбутньому буде розроблено інструмент, на кшталт «індексу датафікації», який дозволить врахувати, на скільки вдало та повною мірою національна економіка використовує можливості збору та аналізу даних.

Отже, «великі дані», з огляду на багатоаспектність цього явища, неможливо віднести до єдиної категорії в структурі національного багатства. Власне дані належать до невироблених нематеріальних активів, а алгоритми, операції і методології обробки даних — до вироблених нематеріальних активів. Для об'єднання всіх аспектів і оцінки їх ролі в конкретній національній економіці можна використовувати термін «рівень датафікації». Сподіваємось, з часом будуть розроблені інструменти для вимірювання цього індексу, адже, як сказав Вільям Томпсон, лише те, що вимірюється, можна покращити.

Список використаних джерел

1. Beyer M.A., Laney D. *The Importance of "Big Data": A Definition [Electronic resource] // Gartner Inc. — Electronic data. — [Stamford: Gartner, 2012]. — Mode of access: <https://www.gartner.com/en/documents/2057415> (viewed on 01.06.2019). — Title from the screen.*
2. Cavanillas, J. M. Curry, E. and Wahlster, W. (2016), "New Horizons for a Data Driven Economy. A Roadmap for Usage and Exploitation of Big Data in Europe", *Big Data Usage*, Springer, Cham, available at: https://link.springer.com/chapter/10.1007/9783319215693_8 (Accessed 1 June 2019)
3. Mario Hermann, Tobias Pentek, Boris Otto (2015). *Design Principles for Industrie 4.0 Scenarios: A Literature Review*. Technische Universitat Dortmund.
4. Орлов О. В. Великі дані у публічному управлінні: технології майбутнього. Державне будівництво. — No 1/2016. — Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/ebook/db/20161/doc/1/01.pdf>.
5. Саріогло В. Г. *Великі дані" як джерело інформації та інструментарій для офіційної ста-*

тистики: потенціал, проблеми, перспективи.

6. Nisha Talagala. *Data as The New Oil Is Not Enough: Four Principles For Avoiding Data Fires*. *Forbes*. Mode of access: <https://www.forbes.com/sites/nishatalagala/2022/03/02/data-as-the-new-oil-is-not-enough-four-principles-for-avoiding-data-fires/?sh=3f394c07c208>.

7. Kurt Stuke. *Vision, Big Data, and the Allegory of the Cave*. — *Scientific Research* .— Mode of access: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation.aspx?paperid=60372>.